

HART VOOR DE ZAAK

STEUN DE KLEINE ONDERNEMER

Sharon Gesthuizen, SP-Tweede Kamerlid

**HART VOOR DE ZAAK
STEUN DE
KLEINE ONDERNEMER**

SP-Tweede Kamerfractie

**Postbus 20018
2500 EA Den Haag
(070) 318 30 44
ondernemen@sp.nl**

februari 2010

SAMENVATTING

De SP wil dat er meer oog komt voor de belangen van kleine bedrijven. Het kleinbedrijf is een belangrijke kracht binnen onze economie; daarom is het vreemd dat door de politiek onvoldoende rekening wordt gehouden met kleine bedrijven. Het plan Hart voor de Zaak – steun de kleine ondernemer, bevat tientallen voorstellen om hun positie te verbeteren. Alle onderwerpen waarmee kleine bedrijven te maken krijgen komen aan bod, van financiering tot mobiliteit en van lastendruk tot bestrijding van criminaliteit. Belangrijke voorstellen hierbinnen zijn:

DE LAST VAN HET DOORBETALEN VAN ZIEK PERSONEEL WORDT EERLIJKER VERDEELD.

De periode waarvoor kleine bedrijven de plicht hebben door te betalen wordt verkort. De werknemer behoudt zijn rechten maar wordt na deze periode betaald uit de opbrengsten van een algemene heffing voor werkgevers.

DE HUURBESCHERMING VAN ZELFSTANDIGEN WORDT VERBETERD.

Bij een geschil tussen huurder en verhuurder na renovatie van een bedrijfspand wordt nu alleen naar de belangen van de verhuurder gekeken. De rechter krijgt voortaan de bevoegdheid om ook de belangen van de huurder mee te wegen in zijn oordeel.

EEN ONAFHANKELIJKE BEMIDDELAAR HELPT ONDERNEMERS MET FINANCIERING.

Als ondernemers in hun ogen onterecht worden afgewezen voor krediet met staatsgarantie kunnen zij zich wenden tot een onafhankelijk loket voor een second opinion en eventuele bemiddeling.

INKOOPMACHT IS MARKTMACHT, DE NMA BESTRAFT MISBRUIK.

Kleine ondernemers die worden uitgeknepen door grote afnemers krijgen een betere rechtspositie. Inkoopmacht wordt aangemerkt als marktmacht en de NMa treedt actief op tegen misbruik van die macht.

AANBESTEDINGSREGELS ZIJN MKB-VRIENDELIJK.

Overheden die inkopen zorgen dat ook kleinere bedrijven kunnen meedingen naar de opdracht, ondermeer door niet te hoge omzeteisen te stellen.

INHOUD

1. Inleiding 9
2. Financieren 12
3. Bedrijfslocatie 15
4. Verzekeringen & lasten 19
5. Vakmanschap 22
6. Klein & groot 23
7. Administratieve lastendruk 26
8. Bereikbaarheid & mobiliteit 28
9. Criminaliteit & veiligheid 30

1. INLEIDING

Nederland telde in 2008 een kleine 800.000 bedrijven. Het overgrote deel hiervan, meer dan 95 procent, is kleinbedrijf. Er werken bij deze bedrijven één tot twintig mensen. Ruim de helft van het totale aantal bedrijven, namelijk 435.000, is zelfs eenpitter. Deze zelfstandigen werken helemaal alleen, zonder personeel.

Kleine ondernemers zijn groot in veel zaken. Niet alleen zijn kleine bedrijven wendbaar en innovatief, ze zijn bovendien heel goed in staat om maatwerk te leveren, in de meest uiteenlopende specialisaties. De SP wil dat er structurele maatregelen worden genomen om kleine ondernemers te ondersteunen.

In een klein bedrijf zijn de lijnen kort: resultaten van innovatie worden gemakkelijker ingezet, zowel intern in de bedrijfsvoering als extern, naar klanten en afnemers toe.

De SP ziet de grote voordelen die kleine ondernemingen met zich meebrengen. Kleine bedrijven zijn over het algemeen zeer wendbaar; ze passen zich sneller aan dan de meeste grote bedrijven. Nieuwe ideeën hoeven niet door bovenlagen van besturen en managers te worden goedgekeurd. Een klein bedrijf kan vaak snel aan de slag met een concept. De inspiratie die op de werkvloer of aan de keukentafel wordt opgedaan, vindt gemakkelijk zijn weg naar alle onderdelen van het bedrijf. Precies daarom huren veel grote bedrijven regelmatig kleine ondernemers in om iets nieuws te ontwikkelen. In een klein bedrijf zijn de lijnen kort: er wordt eerder resultaat geboekt bij het werken aan een innovatie.

DE MENSELIJKE MAAT

Beter dan grote bedrijven is het kleinbedrijf in staat de menselijke maat voorop te stellen. Door hun schaal en aard bevinden zij zich midden in de samenleving, tussen de mensen. Ze zorgen voor bedrijvigheid in de buurten, voor werkgelegenheid in dorpen en voor de leefbaarheid van het platteland. Bovendien is de betrokkenheid van de ondernemers bij hun personeel en van werknemers bij het bedrijf waarvoor ze werken groot.

GESPECIALISEERD IN MAATWERK

Natuurlijk zijn ook de grote bedrijven in Nederland zeer belangrijk. Grote projecten die hoge bedragen aan investeringen vragen kunnen niet worden uitgevoerd door alleen kleine zelfstandigen. Maar onze economie kent een groeiende behoefte aan specialisatie. Dit is te danken aan de voortsnellende mogelijkheden van de techniek, maar ook aan de welvaart die we kennen, de hogere eisen die we stellen aan producten en diensten en aan de aanwezigheid van een uitstekend netwerk van onderzoeksinstituten en bedrijven. Hierdoor komen er steeds meer specifieke terreinen in de diverse markten, niches genoemd, waar met name kleine bedrijven hun producten en diensten aanbieden. Specialisatie op het gebied van product- en dienstontwikkeling is dus veelgevraagd en nodig.

EEN GOED BEGIN OF HALF WERK?

Kleine bedrijven vormen dus een onmisbare spil in onze samenleving. Als specialisten, als toeleverancier van grote ondernemingen en als familiebedrijven, waar met man en macht wordt gewerkt – met hart voor de zaak. Met de belangen van de kleine bedrijven wordt desalniettemin niet altijd rekening gehouden. Toch kunnen zij bedreigd worden in hun voortbestaan. Zo is de machtspositie van het kleinbedrijf ten opzichte van het grootbedrijf vaak zwak, bijvoorbeeld wanneer het gaat om onderhandelingen over prijzen, het huren van gewilde bedrijfslocaties of het dingen naar overheidsopdrachten. Ook de overheid zelf dient besef te hebben van het belang van het behoud van kleine bedrijven in de markt. Daarom wil de SP dat er bij het maken van regels en wetten meer rekening wordt gehouden met hun belangen

Een groeiend aantal mensen in Nederland wil zelfstandig zijn. Meer en meer mensen kiezen voor het ondernemerschap, bijvoorbeeld als zelfstandige zonder personeel (zzp'er). Startende ondernemingen brengen innovatie met zich mee: als eigen baas krijgen mensen de kans hun creativiteit en werkplezier om te zetten in producten of diensten. Er schuilen echter gevaren in het niet zien van alle consequenties van zo'n keuze. Eigen baas zijn betekent ook vooral zelf verantwoordelijkheid hebben voor alle beslissingen, inkomen, kennis over regelgeving en juridische plichten. Daarom wil de SP dat er betere regels komen om kleine en startende ondernemers te ondersteunen. Mensen overtuigen dat ze altijd beter af zijn als zelfstandige dan als werknemer is volgens

de SP geen goed idee: het is nodig een realistisch beeld van de kansen en de risico's van zelfstandig ondernemerschap te geven. We willen bovendien dat er wordt opgetreden tegen gedwongen zelfstandigheid of 'schijnzelfstandigheid'. Starters moeten betere mogelijkheden krijgen om zich te laten informeren en scholen.

De SP neemt de belangen van de groep hardwerkende zelfstandigen serieus en wil dat er in beleid meer oog komt voor hen. Velen proberen met beperkte middelen een bestaan op te bouwen. Daarom geeft de SP de K uit het MKB een extra steun in de rug.

2. FINANCIEREN

Kleine ondernemers zijn van grote waarde voor de economie, maar starten is vaak moeilijk. Om te starten is kapitaal nodig en de bank geeft pas krediet als je geld meeneemt. Zeker in tijden van crisis blijkt dit. Banken zijn huiverig om geld uit te lenen aan starters en ook voor extra investeringen kunnen ondernemers niet altijd bij de bank terecht. De overheid moet banken dan ook aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nu het belang van ondernemers en de economie door de kredietcrisis geschaad wordt. Ook moeten ondernemers die gebruik willen maken van een garantieregeling van de overheid, zoals de Borgstelling midden- en kleinbedrijf (Bmkb), bezwaar kunnen maken tegen een in hun ogen onterechte afwijzing door een bank hiervan. Zij moeten een second opinion kunnen aanvragen en op bemiddeling kunnen rekenen. Banken krijgen daarom de wettelijke plicht een klachtenregeling uit te voeren en de overheid houdt hierop toezicht.

Starters die vanuit loondienst een bedrijf beginnen, kunnen nu hun levenslooptegoed of spaarloontegoed niet inzetten voor de nieuwe onderneming. Het opgespaarde vermogen kan niet ingezet worden als investering in de eigen zaak. De SP vindt dat deze tegoeden ook beschikbaar moeten zijn voor starters.

Kleine ondernemers zijn van grote waarde voor de economie. Financiële barrières moeten zoveel mogelijk geslecht worden.

Het MKB levert een aanzienlijke bijdrage aan de omvang en de kwaliteit van Nederlandse innovatie door onderzoek en ontwikkeling, in de praktijk Research and Development (R&D) genoemd. R&D hebben we nodig om bijvoorbeeld zuiniger met energie of water om te kunnen gaan, maar is ook van het grootste belang voor onze internationale concurrentiepositie. Innovatie levert niet alleen nieuwe producten op, maar zorgt ook voor werkgelegenheid.

Veel kleine ondernemers doen werk dat grotere bedrijven uitbesteden aan hen, omdat zij ergens in gespecialiseerd zijn. Maar er zijn ook heel wat zelfstandigen die op geheel eigen houtje uitvinden en innoveren. De Wet bevordering speur- en ontwikkelingswerk (Wbso) is bedoeld om zulke R&D te stimuleren door het geven van subsidie op de loonkosten

van personeel dat zich met onderzoek bezighoudt. Recent is de Wbso voor bedrijven met personeel verruimd. De SP wil dat de Wbso ook verruimd wordt voor innovatieve ondernemers zonder personeel.

Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's), die op sommige plaatsen in Nederland bestaan, zijn participatiemaatschappijen die innovatieve of startende ondernemers risicodragend kapitaal kunnen verschaffen. Hiertegenover staat vaak een belang in het bedrijf waarin de maatschappij investeert. Ondernemers met plannen kunnen aankloppen bij een ROM, zeker wanneer banken het laten afweten. Deze ROM's zouden bij uitstek geschikt moeten zijn om lokale en regionale initiatieven van bedrijven te ondersteunen. Daarom moeten de toegankelijkheid en de expertise van ontwikkelingsmaatschappijen verbeteren. De SP wil bovendien dat deze maatschappijen een landelijk dekkend netwerk gaan vormen.

In een financiële crisis hebben de banken zoveel problemen op hun eigen balans, dat ondernemers vaak bot vangen bij kredietaanvragen; zelfs als zij een gezond bedrijf hebben. Voor bedrijven kan opdrogende kredietverstrekking in tijden van recessie de laatste nagel aan het faillissement betekenen. Maar ook als de economie na een crisis weer aantrekt en veel ondernemingen op hetzelfde moment willen investeren, bestaat de kans dat krediet schaars en dus te duur wordt. Dan is het risico dat een opleving van de economie in de kiem wordt gesmoord, omdat bedrijven hun plannen niet kunnen financieren. Voor de economische ontwikkeling in ons land is het daarom van belang dat er een nationale investeringsbank bestaat die in de kern gezonde en goed geleide bedrijven van krediet kan voorzien als de gewone banken dat niet kunnen. De SP schreef de notitie 'Een nieuwe Nationale Investeringsbank'¹ met daarin voorstellen voor oprichting van een investeringsbank die in handen is van de overheid.

OP HET GEBIED VAN BEDRIJFSINANCIERING STELT DE SP VOOR:

- Ondernemers die via de bank een beroep willen doen op de borgstellingregeling van de overheid (Bmkb-regeling of Groeifaciliteit) en in hun ogen onterecht worden afgewezen, kunnen bij iedere bank via een speciaal loket bezwaar maken tegen de beslissing. Een onafhankelijke instantie beoordeelt vervolgens de wijze waarop de bank de aanvraag heeft behandeld en bemiddelt waar dat mogelijk en wenselijk is.

¹ Zie www.sp.nl voor de nota en een samenvatting daarvan.

- De Wet bevordering speur- en ontwikkelingswerk voor zelfstandigen zonder personeel wordt verruimd: zelfstandigen zonder personeel die minstens 500 uur per jaar aan R&D-activiteiten besteden, mogen voortaan 25 procent meer aftrekken van de belasting. De aftrek gaat van 11.806 euro naar 14.750 euro.
- Zelfstandig ondernemers die in hun tijd als werknemer levenslooptegoed hebben opgebouwd, kunnen dit opnemen en in hun bedrijf investeren.
- De regionale ontwikkelingsmaatschappijen worden toegankelijker voor het kleinbedrijf. De ontwikkelingsmaatschappijen vormen een landelijk dekkend netwerk.
- Er komt een nieuwe Nationale Investeringsbank (NIB). Hier kunnen ondernemers naartoe als zij van commerciële banken geen kredieten kunnen krijgen. De NIB kijkt bij kredietverstrekking ook naar het maatschappelijk belang (bijvoorbeeld effecten voor werkgelegenheid en kennisontwikkeling) van de onderneming.

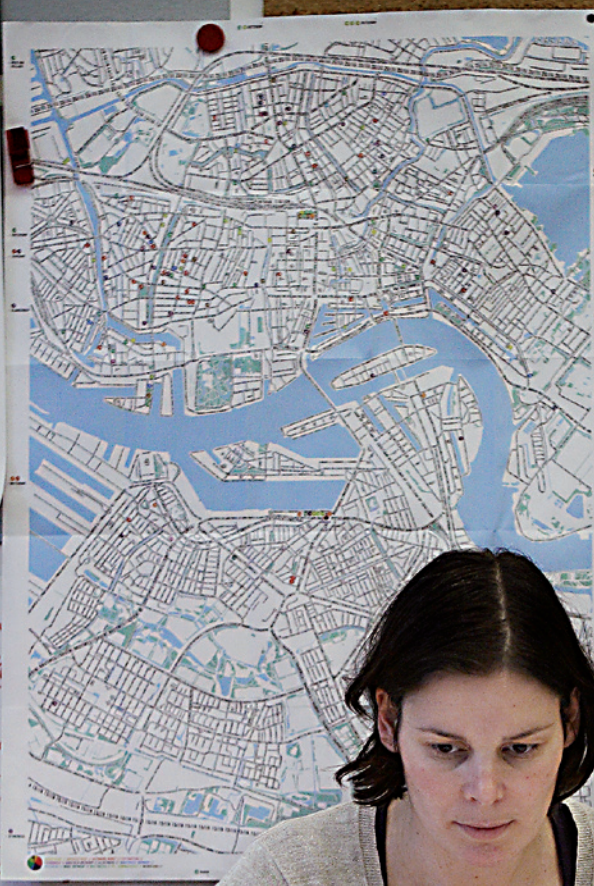
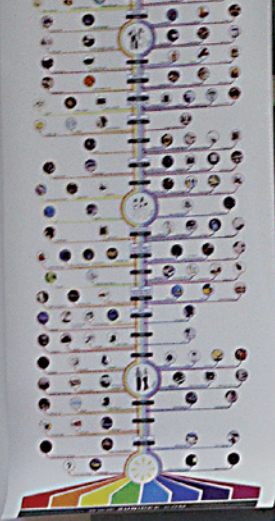
3. BEDRIJFSLOCATIE

De SP heeft onderzoek gedaan naar de ervaringen van ondernemers met stadsvernieuwing- en renovatieprojecten. In het rapport “Help, mijn winkel wordt gerenoveerd” vertellen ondernemers over de gevolgen hiervan voor hun bedrijf. In veel gemeenten worden zelfstandigen geconfronteerd met onbetaalbare huren voor een nieuw pand. Betaalbare panden worden gesloopt en wat er voor in de plaats wordt gebouwd is zo duur dat de ondernemer er niet meer terecht kan. Hierdoor verdwijnen niet alleen vaak winkels en andere bedrijven uit buurten maar wordt de ondernemer bovendien geconfronteerd met een enorme kostenpost door verhuizing en hogere huren. De schadevergoedingsregeling is in de meeste gevallen absoluut niet toereikend. Daarom moet er een landelijke schadevergoedingsregeling komen. Onder deze regeling vallen tevens verbouwingen in bewoonde staat, waarbij groot onderhoud plaatsheeft.

Ook hebben ondernemers regelmatig te maken met onredelijke huurverhogingen, waarbij de huren soms wel twee tot drie keer zo hoog worden wanneer het huurcontract afloopt. In veel gevallen gebeurt dat wanneer grote ketens zich op de plek van de zelfstandige willen vestigen en de eigenaar denkt daaraan meer te kunnen verdienen. Dit is slecht voor de ondernemer, slecht voor de leefbaarheid in de buurten en slecht voor de diversiteit van winkelstraten. De huurcommissie zou daarom een speciaal loket voor bedrijven in moeten stellen waar zelfstandigen terecht kunnen in geval van conflicten over huur. Dat scheelt een dure gang naar de rechter die kleine ondernemers vaak niet kunnen maken.

De huurbescherming voor ondernemers is uitgehold. Grote ketens overheersen de winkelstraten.

De huurbescherming voor ondernemers is uitgehold. Verhuurders van bedrijfspanden kunnen de huurder eruit zetten als zij het pand nodig hebben voor wat juristen “dringend eigen gebruik” noemen. Daaronder valt ook renovatie. Van deze maas in de wet wordt misbruik gemaakt. Ondernemers krijgen nauwelijks compensatie en moeten soms hals over kop hun zaak verhuizen. Na de renovatie kunnen zij geconfronteerd worden met forse huurverhogingen. Als het wel van een rechtszaak

Programmering
betreftingen, se

Communicati
(Contact, visieka

Funding, Inter

Verkeeringen, e

Space & Products!! Vloer/ruim

Hosting, training + meeting

Foto: Mark van der Zouw/Hollandse Hoogte

komt trekt de huurder steevast aan het kortste eind omdat de rechter alleen rekening houdt met de belangen van de verhuurder. Dat moet veranderen.

DE SP STELT VOOR:

- Er komt een passende landelijke schadevergoedingsregeling voor zelfstandigen die geconfronteerd worden met herstructurering of verbouwing in bewoonde staat. Ook de woningcorporaties betalen mee aan deze regeling. Voor de gevolgen van het betrekken van een tijdelijk pand en het tweemaal verhuizen ontvangt de ondernemer een reële vergoeding.
- Bij nieuwbouwprojecten wordt zo vaak mogelijk een afdwingbaar percentage betaalbare woon-werkpanden gehanteerd. Bij herstructurering wordt het uitgangspunt dat bedrijven terug kunnen komen.
- De huurbescherming die zelfstandigen genieten na het vervallen van het contract wordt verbeterd. De hurende ondernemer kan bij een conflict of huurverhoging naar een speciaal hiervoor in te stellen bedrijvenloket bij de huurcommissie. De huurprijs en huurstijging worden gemaximeerd.
- Het wordt niet langer toegestaan dat eigenaren van winkelcentra de grote supermarkten en winkelketens een aanzienlijke korting geven op de vierkante meterprijs, terwijl de kleine ondernemers de volle mep betalen. Er komen eisen voor de inrichting van winkelcentra die voorkomen dat kleine ondernemers door winkelketens worden weggedrukt.
- Het “recht op dringend eigen gebruik” door de verhuurder wordt ingeperkt. Indien een verhuurder het pand wil renoveren of verbouwen, dient hij hierover in onderhandeling te gaan met de huurder. Als de onderhandelingen stuklopen en de zaak komt voor de rechter, dan weegt deze voortaan ook de belangen van de huurder.

4. VERZEKERINGEN & LASTEN

Zelfstandigen zijn in veel gevallen niet verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Met name onder de zzp'ers zijn de percentages onverzekerden hoog. Dat baart zorgen, omdat dat op de lange termijn zowel individueel als collectief voor problemen kan zorgen. Om verzekeren betaalbaar te houden, is het nodig dat veel mensen dat doen. Daarom vindt de SP dat ook zelfstandigen zich collectief moeten verzekeren. Alleen op die manier is er sprake van solidariteit en loopt niemand het risico op uitsluiting. Voor een evenzo groot deel van de zelfstandigen geldt bovendien dat zij niet of onvoldoende pensioen opbouwen. Een grote groep van mensen die altijd hard hebben gewerkt, loopt desondanks het risico op armoede als ze ouder zijn. De SP wil daarom een basispensioenvoorziening voor alle zelfstandigen.

Belangrijker dan de groei van het aantal ondernemers is een groei van ondernemers die stevig in het zadel zitten. De overheid heeft hier een belangrijke taak te vervullen. Gerichte lastenverlichting beperkt de risico's die ondernemers lopen. De kleinschaligheidinvesteringaftrek voor zelfstandigen wordt voor de eerste twee schijven (investeringen tussen de 2.201 en 71.000 euro) verhoogd met 50 procent. Ondernemers die geen vennootschap hebben, zoals de eenmanszaak, profiteren hiervan.

De Wet uitbreiding loondoorbetalingsverplichting bij ziekte (Wulbz) heeft ertoe geleid dat de kosten van ziekte van de werknemer, ongeacht de oorzaak, bij de ondernemer liggen. Zij moeten het loon twee jaar doorbetalen. Sinds de privatisering zijn de kosten voor het verzekeren hoger dan voorheen. Grote(re) bedrijven verzekeren zich wel voor dit risico, kleine bedrijven niet. Het hoge risico, als gevolg van de loondoorbetalingsregeling, beperkt ondernemers onnodig om mensen aan te nemen en leidt tot meer regels. Daarom wil de SP een inkorting van deze periode. Daarna wordt de zieke werknemer, voor de resterende tijd van twee jaar, betaald uit een algemene heffing voor werkgevers.

Van de 601.000 werkende armen was in 2007 een aanzienlijk deel zelfstandig ondernemer, zo blijkt uit cijfers van het CPB en het CBS

(269.000). Een groot aantal ondernemers werkt dus voor een inkomen onder bijstandsniveau. Hierbij gaat het vaak om eenmanszaken of vennootschappen onder firma, waarbij de winst het salaris van de eigenaar is. Als de winst laag is, of wanneer verlies wordt gedraaid, moet de ondernemer interen op zijn eigen vermogen. Ondernemers die het niet breed hebben en op of onder bijstandsniveau leven, mogen vrijgesteld worden van gemeentelijke belastingen. De SP wil dat alle gemeenten in Nederland hier actief werk van maken.

De kleine ondernemer en zelfstandige voelen als eerste de effecten van economisch zwaar weer. Juist omdat ze klein zijn, hebben zij minder reserves of de mogelijkheid om al dan niet tijdelijk te bezuinigen op overhead. Toch zijn de maatregelen die getroffen worden om de bedrijven te ondersteunen in tijden van crisis vaak gericht op de grote bedrijven. En een aantal van de maatregelen die opeenvolgende kabinetten in de afgelopen jaren hebben genomen, pakt zelfs juist voor de kleine ondernemer slecht uit. Denk bijvoorbeeld aan de invoering van de zorgverzekeringswet waardoor kleine ondernemers voor hogere zorgkosten zijn komen te staan: zij betalen bovenop de nominale premie ook een inkomensafhankelijke (werkgevers)premie.

Kleine ondernemingen en zelfstandigen voelen als eerste de effecten van economisch zwaar weer.

Anderzijds hoeven zware tijden voor een klein bedrijf niet synchroon te lopen met een slechte economie. Er zijn vele sectoren waarin juist zelfstandigen werkzaam zijn, die gevoelig zijn voor tijdsinvloeden, denk aan de ijscoman die verliest draait in een slechte zomer. Op zulke momenten kan de kredietwaardigheid van deze bedrijven onder druk komen. Tijdig ingrijpen kan problemen voor ondernemers voorkomen; daarom wil de SP de toegang tot tijdelijke bijstand vereenvoudigen.

ONZE VOORSTELLEN:

- Iedere zelfstandige in Nederland hoort zich te kunnen verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid. De verzekering moet betaalbaar zijn en heeft een goede dekking. De wachttijd is beperkt. De verzekering is verplicht voor alle zelfstandigen in Nederland. Ook geldt er een acceptatieplicht voor de aanbieders van de verzekeringen.
- Er komt een basispensioenvoorziening voor zelfstandigen.

- Het eigen risico van loon doorbetalen wordt voor bedrijven met 1 tot 7 werknemers verkort van twee tot een half jaar; voor bedrijven met 8 tot 20 werknemers wordt het verkort tot een enkel jaar.
- Er komt een vrijstellingsvoet in de zorgverzekeringswet voor zelfstandigen zodat zij niet langer dubbel worden belast. Zelfstandigen hoeven over hun inkomen tot 16.443 euro geen premie te betalen
- Tijdig ingrijpen kan problemen voorkomen. De fiscus signaleert vaak als eerste mogelijke problemen bij een ondernemer en kan de ondernemer wijzen op mogelijke ondersteuning in de vorm van coaching en advies.
- Kwijtschelding van lokale belastingen, voor ondernemers met een inkomen op of onder bijstandsniveau, is een recht. Gemeenten maken hier actief werk van.
- De bijstand voor zelfstandigen (Bbz) moet toegankelijker worden. Kapitaal dat in de waarde van goederen vastzit of kapitaal dat noodzakelijk is om het werk voort te zetten, telt niet meer mee voor het bepalen of de bijstand een uitkering of lening is. Deze regel gaat op bij ondernemingen met een ondernemingsvermogen tot 500.000 euro.

5. VAKMANSCHAP

Om het vakpeil te verhogen en te bewaken en daarnaast de startende ondernemers algemene handelskennis bij te brengen, is in het verleden de Vestigingswet in het leven geroepen. De Vestigingswet is in 1996 vereenvoudigd en in 2007 volledig afgeschaft. De wettelijke eisen op het gebied van vakbekwaamheid vervielen voor vrijwel alle branches, terwijl de overheid de eisen van handelskennis (het middenstandsdiploma) verving door eisen van algemene ondernemersvaardigheden.

De stelling dat startende ondernemers zichzelf wel scholen om zich op het ondernemerschap voor te bereiden, blijkt in de werkelijkheid heel anders uit te pakken. Het schrappen van vestigingseisen heeft tot een vermindering van de scholingsinspanningen van starters geleid. Onderzoek toont echter aan dat leren ondernemen wel degelijk loont. Ondernemers die zich scholen doen het gemiddeld beter en gaan minder vaak failliet.

Een afname van de kennis bij ondernemers betekent dus een aantasting van de kwaliteit van het ondernemerschap en op termijn een verzwakking van de structuur van het Nederlandse bedrijfsleven. De SP wil daarom deze kennis en daarmee het vakmanschap vergroten.

ONZE VOORSTELLEN:

- Een startende ondernemer die een diploma ondernemersvaardigheden haalt, komt in aanmerking voor een aanmoedigingssubsidie. Ondernemers krijgen meer kansen om zich op een specifiek terrein bij te scholen.
- Stel vestigingseisen. Dit verbetert de overlevingskans van een onderneming, met name in combinatie met de mogelijkheden om via het behalen van een diploma ondernemersvaardigheden een aanmoedigingssubsidie te ontvangen. De vestigingseisen zullen voor de ene beroepsgroep zwaarder zijn dan voor de andere.

6. KLEIN & GROOT

De kleine ondernemer staat voortdurend onder druk van de schaalvergroting, zeker in de detailhandel. Het is juist de zelfstandige winkelier die last heeft van de verruiming van de winkeltijden, het stunten met de prijzen en grootwinkelbedrijven die steeds vaker hun aanbod uitbreiden – denk aan tuincentra die ook speelgoed verkopen. Zulke druk maakt het zwaar voor de kleine zelfstandige om het hoofd boven water te houden. Bovendien is veel grond in bezit van projectontwikkelaars en institutionele beleggers, die er bij gebaat zijn om tot ontwikkeling over te gaan. Ze oefenen de nodige druk op gemeenten uit om, bijvoorbeeld aan de randen van steden, steeds meer oppervlak beschikbaar te stellen voor de bouw van winkelpanden. Daar rijzen dan grote winkelcentra die zorgen voor veel onnodige mobiliteit: lange rijen auto's rijden de steden in en uit naar de megawinkels. Ook leidt dit tot leegloop in de centra, verloedering en verschraling van het winkelaanbod. Het gevolg is dat de winkels verdwijnen uit dorpskernen, centra en wijken van steden. Het vertrek van winkels en andere vormen van bedrijvigheid uit buurten is meer dan alleen een aderlating die voor wat ongemak zorgt. De SP wil koste wat kost voorkomen dat grote delen van het platteland, maar ook veel buurten in steden, veranderen in plekken waaruit alle levendigheid is verdwenen. Bedrijvigheid is essentieel voor de sociale cohesie, leefbaarheid en het welzijn voor de bewoners in een buurt of een dorp. De verschraling van het winkelaanbod zal bovendien uiteindelijk tot minder keuzemogelijkheden leiden.

De ruimere openingstijden van winkels zijn prettig voor veel consumenten maar hebben ook een keerzijde. De kleine detaillist die alleen of met het gezin de winkel runt kan niet meedoen aan al die extra openingsuren. Nu ook de koopzondag steeds meer als een regel dan als een uitzondering wordt gezien, dreigen deze winkeliers ook nog beroofd te worden van hun vrije dag. Daarom wil de SP een einde maken aan de toename van het aantal koopzondagen. Hiermee krijgen kleine winkeliers een eerlijkere concurrentiepositie. Door de prijzenoorlog is het aantal kleine buurtsupermarkten in de afgelopen jaren flink afgenomen. De kleinere winkels hebben minder macht als inkoper en betalen daarom meer bij het inkopen van hun waar. De grote ketens zetten hun

leveranciers het mes op de keel om voor een lagere prijs te leveren en stunten vervolgens met prijzen. Dat voelt de kleine supermarkt direct. In de afgelopen jaren daalde het aantal buurtsupers gestaag en ook tot het jaar 2015 wordt een afname van met name kleine supermarkten voorspeld van maar liefst vijftien procent.²

DE SP STELT VOOR:

- De opkomst van grote winkelcentra aan de rand van de gemeente of langs doorgaande wegen wordt zoveel mogelijk bestreden.
- Een wettelijk verbod op verkoop onder de inkoopsprijs, naar Belgisch voorbeeld. Dat is ook goed voor de leveranciers van grote winkelketens, omdat zij anders uitgeknepen dreigen te worden ten gevolge van de inkoopmacht van deze grote afnemers.
- Het is prima om weer één vaste dag per week de winkels te sluiten. Er zijn twaalf koopzondagen per jaar. En alleen in de gebieden waar veel toeristen komen, mogen de winkels vaker open zijn. Gemeenten die hun winkels open laten zijn, zonder dat er sprake is van toerisme, worden teruggefloten.

Een belangrijk deel van het gehele midden- en kleinbedrijf is toelevancier van het grootbedrijf. Dat schept een afhankelijkheidspositie: een grote afnemer kan een belangrijke klant zijn voor een klein-bedrijf. Sinds het uitbreken van de economische crisis regent het klachten over slecht betalingsgedrag van grote bedrijven; ze betalen te laat of betalen te weinig. Helaas maakt niet alleen het grootbedrijf zich schuldig aan deze praktijken, ook de overheid maakt er een potje van.

De overheid moet het goede voorbeeld stellen door op tijd haar rekeningen te betalen.

Onderzoek en klachten van ondernemers tonen aan dat gemeenten, provincies en het rijk te laat betalen. De SP vindt dat de overheid het goede voorbeeld moet geven. Late betalingen, zowel door de overheid als het bedrijfsleven, moeten worden tegengegaan. Misbruik van inkoopmacht, zoals we dat vaak zien in de vorm van het eenzijdig en achteraf wijzigen van contractvoorwaarden door het grootbedrijf richting kleine leveranciers, moet worden aangepakt. Hierop moet de NMa toezien: ondernemers moeten erop kunnen rekenen dat hun klachten gevolg krijgen. De mogelijkheden voor kleine ondernemers om de eventueel door hun geleden schade te verhalen, worden vergroot.

² Zie www.sp.nl voor de nota en een samenvatting daarvan.

DE SP STELT VOOR:

- De rijksoverheid heeft de betalingstermijn verkort naar 30 dagen en gaat zich daar ook aan houden. Gemeenten en provincies volgen dit voorbeeld.
- Inkoopmacht wordt aangemerkt als marktmacht en tegen het misbruik daarvan moet de NMa optreden.
- Analooq aan de mogelijkheden voor consumenten om massaschade collectief af te handelen, komt er een mogelijkheid voor ondernemers om een collectieve actie te starten indien er sprake is van massaschade. Bijvoorbeeld bij het overtreden van de mededingingswet.

7. ADMINISTRATIEVE LASTENDRUK

Het inperken van onnodige administratieve lasten is een van de grote aandachtspunten in de politiek. En terecht. Zo maken ondernemers zich grote zorgen over de Brusselse bemoeizucht. Brussel wil namelijk gaan verplichten dat alle producten die gemaakt en verkocht worden door de ambachtelijke winkelier, bijvoorbeeld de bakker op de hoek of de slager, worden gekeurd door de Keuringsdienst van Waren. Dat zou de ondernemer per productsoort 400 euro gaan kosten. Ook moeten de ondernemers op de verpakkingen van alle afzonderlijke producten stickers met informatie over de samenstelling plakken. Onuitvoerbaar voor de ambachtelijke zelfstandige: het zou een kostenpost van tienduizenden euro's worden en dus de kleine middenstand de kop kosten. De SP is fel tegenstander van deze Brusselse inmenging. Beter zou het zijn om de Keuringsdienst regelmatig steekproeven te laten doen bij ondernemers.

Op gemeentelijk niveau zorgen de vele lokale belastingaanslagen voor ergernis. Zelfstandigen betalen toeristenbelasting, precario, baatbelasting, reclamebelasting, parkeerbelasting en leges, om er een aantal te noemen. De willekeur en verschillen in diverse gemeenten maken het er niet duidelijker op voor de ondernemer. De SP wil op gemeentelijk niveau zoveel mogelijk belastingen bundelen in één aanslag. Ook moet de gemeente duidelijk maken wat de grondslag voor de belasting is en waarom dus een bepaalde belasting geheven wordt. Bovendien moet door de centrale overheid voor alle belastingen op gemeenteniveau een bandbreedte aangegeven worden.

Het blijven stapelen van overheidsopdrachten is onwenselijk en op lange termijn onverstandig: het kost het MKB de kop.

De procedures die gelden voor aanbestedingen maken dat kleine ondernemers vaak in het nadeel zijn. Door hoge eisen aan bijvoorbeeld hun omzet komen kleine bedrijven maar moeilijk voor overheidsopdrachten in aanmerking. Aanbestedende diensten stapelen namelijk vaak alle gelijksoortige opdrachten opeen en stellen vervolgens een zeer hoge omzeteis aan het bedrijf dat de opdracht wil doen. Hierdoor kan een klein bedrijf de opdracht niet meer binnenslepen. De SP vindt dat clusteren van werk mag, mits het MKB daarmee niet buiten de boot valt.

Als door clusteren opdrachten dus te groot worden, moet de aanbestedende dienst de opdracht opknippen. Ook kleinere bedrijven kunnen zo overheidsopdrachten uitvoeren. Dat is niet alleen van belang voor de concurrentiepositie van de zelfstandige, maar ook voor de keuzemogelijkheden die de gemeente uiteindelijk overhoudt.

DE SP STELT VOOR:

- Brussel verbindt geen onzinnige regels aan ambachtelijke producten van zelfstandigen. Ambachtelijke middenstanders worden niet opgezadeld met een peperduur controlesysteem voor hun producten. Ook hoeven zij afzonderlijke producten niet te etiketteren als ze de te vermelden informatie op een andere manier voor de klant gemakkelijk toegankelijk maken.
- Gemeentelijke belastingen moeten gebundeld worden in één aanslag.
- Op landelijk niveau moet de bandbreedte van de diverse gemeentelijke belastingen worden aangegeven.
- Aanbestedingsregels zijn MKB-vriendelijk.
- Overheidsopdrachten die door stapelen te groot zijn geworden voor het MKB, worden in percelen aanbesteed. Zo worden kleinere ondernemers niet op voorhand uitgesloten.

8. BEREIKBAARHEID & MOBILITEIT

Bereikbaarheid is voor kleine ondernemers cruciaal. Dit geldt niet alleen voor winkels, maar ook voor bedrijven. Veel gebieden waar ondernemingen gevestigd zijn, hebben te maken met verkeersopstoppingen of parkeerproblemen. We stellen voor om de autodruk in stedelijke gebieden aan te pakken; niet door de parkeerkosten te verhogen, maar door slim met ruimte om te gaan en door in goed openbaar vervoer te investeren.

Daarnaast wil de SP dat gemeenten duidelijke afspraken maken met winkels in de buurt van geplande renovaties, bijvoorbeeld aan directe toegangswegen tot hun pand. Regelmatig liggen straten vele maanden langer open dan was voorzien en moet een winkelier met lede ogen aanzien hoe klanten langzaam wegbliven. Als zulke werkzaamheden langer duren dan was gepland, is een gemeente verplicht te zorgen voor compensatie voor ondernemers die schade lijden.

In het buitengebied wordt openbaar vervoer wegbezuinigd. Daardoor worden bedrijven steeds moeilijker bereikbaar. Beter openbaar vervoer garandeert bereikbaarheid van bedrijven voor hun klanten en werknemers.

De kilometerheffing komt er niet. In plaats daarvan wordt geïnvesteerd in het openbaar vervoer.

Veel kleine ondernemers zijn, zeker in de dienstverlening, afhankelijk van hun eigen mobiliteit. Zij maken vaak afspraken met klanten op tijden die voor die klanten gunstig zijn. Of ze worden ingehuurd voor een klus op locatie waar ze op een bepaalde tijd aanwezig moeten zijn. Hierdoor hebben kleine ondernemers vaak niet de flexibiliteit om te kunnen kiezen wanneer zij waar naartoe gaan. En vaak zijn zij, vanwege de aard van hun werkzaamheden en het gebrek aan een goed alternatief, aangewezen op de auto. De kabinetsplannen om een kilometerheffing in te voeren, komen dan ook onevenredig zwaar bij deze groep terecht.

De SP is tegen systemen als de kilometerheffing en voor verbetering van het openbaar vervoer. Daarnaast moet het thuis- of telewerken meer worden gestimuleerd, bijvoorbeeld fiscaal door de overheid.

DE SP STELT VOOR:

- Lokaal wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van zogenaamde blauwe zones in winkelgebieden. Dat betekent dat het winkelend publiek een beperkte periode (meestal één of anderhalf uur) kosteloos kan parkeren in een winkelgebied.
- Gemeenten stellen voorafgaand aan (straat)renovaties in de omgeving van winkels een plan op met duidelijke afspraken over termijnen en stellen in overleg met de winkeliers vast welke compensatie er voor hen zal zijn als deze afspraken worden geschonden.
- Er komt een recht op basismobiliteit: voor winkelgebieden en grote bedrijventerreinen betekent dit dat er in de nabijheid een opstappunt voor openbaar vervoer komt.
- De kilometerheffing in de vorm van rekeningrijden wordt niet ingevoerd. Deze belasting komt onevenredig zwaar terecht bij de kleine ondernemer, die vaak geen keuze heeft in vervoer qua tijd en plaats.
- Ondernemers en hun werknemers die telewerken willen inzetten, krijgen een fiscaal voordeel.

9. CRIMINALITEIT & VEILIGHEID

Een van de grootste zorgen van een ondernemer is criminaliteit. De extra bewaking en beveiliging die we al jarenlang bij bedrijven zien, heeft een verplaatsing van de criminaliteit naar andere sectoren zoals de detailhandel veroorzaakt. Het aantal overvallen op supermarkten is bijvoorbeeld aanzienlijk gestegen. Veel detaillisten worden het slachtoffer van criminelen die gebruik maken van speciale tassen of jassen waarin spullen de winkel uit worden gesmokkeld zonder dat het alarmsysteem afgaat – de zogenaamde rooftassen of roofjassen. Omdat zulke tassen en jassen maar één doel dienen en dit doel nooit iets goed kan betekenen, wil de SP deze verbieden.

Behalve de extra investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan in een betere beveiliging van kleine bedrijven, moet er tevens een aanpak zijn die op de lange termijn effect heeft. Anders zullen binnen de kortste keren dezelfde problemen elders de kop opsteken. Ook de detailhandel noemt dit zogenaamde ‘waterbedeffect’ het eigenlijke probleem. In veel gevallen zijn de dieven draaideurcriminelen en veelplegers. Ondernemers moeten soms met lede ogen aanzien dat een dief daags nadat hij is opgepakt door de politie alweer in hun zaak komt; zelfs wanneer de ondernemer de voorgaande dag bedreigd is met geweld. Daarom pleit de SP ervoor om het mogelijk te maken verdachten tegen wie een rechtszaak loopt een gebiedsverbod te geven totdat de rechter zich heeft uitgesproken. Van groot belang is daarnaast dat allerlei programma’s die gericht zijn op resocialiseren meer aandacht krijgen. Nu vallen ex-veroordeelden vaak terug in hun oude gedrag.

Te weinig ondernemers doen aangifte van criminaliteit. Dat kan verbeteren door de aangifte te vergemakkelijken en de bureaucratie bij de politie te verminderen. Bovendien moet er voor het geval dat de ondernemer geen beroep kan doen op verzekering noch de schade kan verhalen op de dader een waarborgfonds worden ingesteld.

Veel kleine ondernemers ergeren zich aan de wijze waarop de Kamer van Koophandel (KvK) omgaat met hun adresgegevens. Ondernemers dienen zich met het adres van hun bedrijf te registreren in het handelsregister. Dit wordt door de KvK beheert. De privacy van de ondernemer is daarbij niet altijd gewaarborgd. Zo is het register voor

iedereen, tegen betaling, toegankelijk. Dat is een inbreuk op de privacy van veel kleine ondernemers, omdat het bedrijfsadres vaak samenvalt met het privéadres. Zo worden ook bedrijfsadressen verkocht aan derden die deze voor marketingdoeleinden willen gebruiken. De SP wil dat ondernemers zelf kunnen aangeven of hun privéadres toegankelijk is voor anderen. Alleen voor bestuursorganen, advocaten, deurwaarders, notarissen en enkele andere organisaties die toegang tot het adres nodig hebben om juridische of politiek-bestuurlijke redenen, moet het privéadres van de ondernemer altijd vrij te geven zijn.

DE SP STELT VOOR:

- De rooftas en roofjas wordt overal verboden.
- Het wordt mogelijk om verdachten van misdrijven tegen wie een rechtszaak loopt een gebiedsverbod te geven.
- Het voegingsproces, waarmee de schade op de dader verhaald wordt, wordt vereenvoudigd.
- Er komt een waarborgfonds, dat onder meer gevoed wordt met een deel van de boetes opgelegd aan daders van winkeldiefstallen.
- Meer aandacht voor resocialiseren van veroordeelden van bedrijfsdiefstal en winkelcriminaliteit om recidive te voorkomen.
- Breng jongeren die zich schuldig hebben gemaakt aan crimineel gedrag tegen zelfstandigen via Bureau Halt en het jeugdwerk in contact met zelfstandigen. Hierdoor leren de jongeren over wat het betekent voor iemand met een eigen zaak om geconfronteerd te worden met misdrijven.
- De Kamer van Koophandel stopt met het doorverkopen van bedrijfsgegevens aan derden voor commerciële doeleinden, tenzij de ingeschreven onderneming hier expliciet toestemming voor geeft.
- Privéadressen van ondernemers zijn wel bekend bij de Kamer van Koophandel maar worden niet openbaar gemaakt, behalve aan bevoegde instanties vanwege juridische of politiek-bestuurlijke redenen.

Vragen of opmerkingen?
Mail naar: ondernemen@sp.nl

Kijk ook op: www.sp.nl/economie

SP-Tweede Kamerfractie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
(070) 318 30 44

